

7/3946

T.C.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610/2675
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

.../07/2008

0 9 2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 16.06.2008 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-6914sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan Adana Milletvekili Yılmaz TANKUT'a ait 7/3946, Muğla Milletvekili Metin ERGUN'a ait 7/3947, Yozgat Milletvekili Mehmet EKİCİ'ye ait 7/3948-3949-3950, Giresun Milletvekili Murat ÖZKAN'a ait 7/3951, Osmaniye Milletvekili Hakan COŞKUN'a ait 7/3952, Adana Milletvekili Hulusi GÜVEL'e ait 7/3953-3954-3955, esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1) Görüş 7/3946 (4 Sayfa)
- 2) Görüş 7/3947 (1 Sayfa)
- 3) Görüş 7/3948 (1 Sayfa)
- 4) Görüş 7/3949 (2 Sayfa)
- 5) Görüş 7/3950 (2 Sayfa)
- 6) Görüş 7/3951 (1 Sayfa)
- 7) Görüş 7/3952 (1 Sayfa)
- 8) Görüş 7/3953 (2 Sayfa)
- 9) Görüş 7/3954 (2 Sayfa)
- 10) Görüş 7/3955 (2 Sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ**Önerge Sahibi****: Yılmaz TANKUT
Adana Milletvekili****Esas No****:7/3946**

Doğu ve Güneydoğu'da, son aylarda, çok sayıda firmanın kesme şeker tesisine üretim izni almak için Tarım ve Köyişleri Bakanlığına başvurduğu ve bakanlığınızın görüş sorduğu Şeker Kurumu'nun, denetimi zor olduğu gerekçesi ile bu talepler için olumsuz görüş bildirdiği öğrenilmiştir.

Kesme-küp şeker tesisi olarak üretim izni alan firmaların, yurt içindeki fabrikalardan, kaçak şeker işleme faaliyetlerini kamufle etmek için düşük miktarlarda şeker alırken; İran, Irak ve Suriye'den getirdikleri yüksek miktardaki kaçak şekeri burada işleyerek, yurt içi piyasaya sürdükleri ve bu firmaların, şeker kaçakçılığı ile vergi kaybına neden olup, haksız rekabet yarattıkları bilinmektedir.

Doğu ve Güneydoğu'dan, emniyet kurumları ve savcılıklar tarafından Şeker Kurumu'na gönderilen çok sayıda şeker örneğinden yapılan analiz sonucunda yaklaşık yüzde 72'sinin, Türkiye'de üretimi olmayan kamış şekeri olduğu belirlenmiştir.

Aynı zamanda bazı şeker işleme firmaları, kaçak şekeri kamufle etmek için, gümrüklerde yakalanıp, daha sonra TASİŞ tarafından satışa çıkarılan kaçak şekeri almakta ve denetimlerde bu faturaları göstererek, "Gümrüklerden aldığım şekeri kullanıyorum" diye savunma yaptıkları bilinmektedir. Bu bilgiler çerçevesinde;

SORU 1) Bakanlık olarak bu kaçakçılıktan haberiniz var mıdır? Eğer var ise bu kaçakçılığın önüne geçmek için nasıl çalışmalar yaptınız?

CEVAP 1) Bakanlığımız, kaçak şeker ile ilgili yaşanan sıkıntılardan haberdar olup, konuyla ilgili Şeker Kurumu ile koordineli olarak çalışmaktadır. 19.04.2001 tarih ve 24378 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Şeker Kanunu istinaden oluşturulan T.C. Şeker Kurumu'nun, Şeker Kanunu Kapsamındaki ürünler için üretim izin talebinde bulunan şirketlerle ilgili olarak, söz konusu belgelerin düzenlenmesinden önce, Mezkur Kanunun emrettiği hükümlerin yerine getirilmesinden sorumlu olduğunu ve konuya ilişkin olarak taraflarına bilgi verilmesi gerektiğine dair 12.05.2006 tarih ve 574 sayılı yazısı sonrası yeni süreç başlamış olup; bahse konu prosedür, Bakanlığımızca 81 İl Tarım Müdürlüğümüze tamim edilmiştir. 12.05.2006 tarihinden itibaren Şeker Tebliği'nde belirtilen ürünlerle ilgili olarak Şeker Kurumundan uygun görüş alınmadan Bakanlığımız ve İl Tarım Müdürlüklerimiz tarafından üretim izni belgesi düzenlenmemiştir.

T.C.Şeker Kurumu'nca 2008 yılı başından itibaren yoğun olarak Bakanlığımıza gönderilen bila tarihli yazılar gereği daha önce Bakanlığımızca Şeker Tebliği'nde yer alan ürünlere ilişkin olarak verilen gıda üretim izinleri sorgulanmış ve konu edilen yazılarda belirtilen şeker numunelerinin kaçak şeker olduğu karbon izotop analizleri sonucu anlaşılmıştır. Bakanlığımızca, Gıda ve Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeleri Üreten İş Yerlerinin Çalışma İzni ve Gıda Sicili ve Üretim İzni İşlemleri ile Sorumlu Yönetici İstihdamı Hakkında Yönetmelik'in 28.ci Maddesinin (h) bendinde belirtilen "Bakanlıkça yapılan yeni düzenlemelere veya işyerinin ilgili mercie ibraz ettiği beyanlarına uygun olmayarak ürünü imal etmesi halinde, söz konusu ürüne ait üretim izni belgesi iptal edilir." hükmü gereğince üretim izni belgesi iptal edilmiştir.

Konuya muhatap firmalar, bulundukları İl Tarım Müdürlükleri kanalıyla yeni duruma itirazda bulunmuşlar, bunlardan bazıları şikayet konusu olan şeker stoklarını TASİŞ (Kaçak şekerin satışının yapıldığı tasfiye işleri döner sermaye işletmeleri)'ten dolayı ya da doğrudan temin ettiklerini beyanla; haksızlığa uğradıklarını bildirmişler ve konu yazılı olarak

Bakanlığımızca Şeker Kurumuna iletilmiştir. Bakanlığımıza gelen cevabi Şeker Kurumu yazılarında, konu edilen firmaların, gıda güvenliğine uygun olmak kaydıyla işlemiş oldukları şekeri, TASİŞ'ten aldıklarını belgelemeleri halinde, TASİŞ'ten aldıkları miktarla sınırlı olmak kaydıyla bu şekeri işleyip piyasaya arz etmeleri durumunda; Şeker Kurumunca yürütülen işlemler ve kota uygulamaları açısından sıkıntı yaratmayacağı bildirilmiş olduğundan, duruma uygun firmaların süreç içinde iptal edilen gıda üretim izni belgelerinin iptal işlemleri kaldırılacaktır. TASİŞ çıkışlı şekerin belgelerle ispat edilememesi durumunda, Şeker Kurumunca kaçak şeker arzı suçlamasıyla Cumhuriyet Savcılıklarına bildirilecekleri belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak T.C. Şeker Kurumundan alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

4634 sayılı Şeker Kanunu ile; yurt içi talebin yerli üretimle karşılanması ve kota sistemi ile arz istikrarının sağlanması esas olduğundan, kaçak yollardan temin edilen şekerin yurt içine arzı, bir yandan yurt içi talebin yerli üretimle karşılanması hedefi ile çelişmekte, diğer yandan da arz istikrarını bozarak yurt içinde faaliyet gösteren şeker üreticisi şirketlerin mağduriyetine yol açmaktadır. Yasalar uyarınca, yurt içine pazarlanması imkanı bulunmayan şekerin yurt içine arz edilmesi Şeker Kanunu'nun 11. Maddesi uyarınca idari para cezasını gerektiren fiiller arasında yer almaktadır.

Son zamanlarda Kurumumuzca, Doğu ve Güneydoğu'da bazı firmalarca yaygın olarak yasa dışı yollarla temin edilmiş kamış şekeri kullanılmak suretiyle küp şeker üretimi/kristal şeker paketlemesi yapıldığı ve bu bölgelerdeki şeker paketleme tesisi sayısının ihtiyacın çok üzerinde bulunduğunun tespit edilmesi nedeniyle hem atıl kapasiteye neden olunmaması, hem de kaçak şeker kullanımının önlenmesini teminen, genel bir tedbir olarak, Şeker Kurumuna iletilen üretim izin talepleri hakkında olumsuz görüş bildirilmektedir. Kristal ve küp şeker üretim/paketleme yapan firmaların üretim izinleri için Şeker Kurumunca olumsuz görüş verilmesi, denetimin zorluğundan ziyade,

- a. Son dönemlerde üretim izin taleplerindeki olağandışı artış nedeniyle atıl kapasiteye neden olunmaması,
- b. Yer seçiminin satış yoğunluğu olan bölgelere göre dengeli bir şekilde dağıtılması,
- c. Tesise yakın Türk menşeli şeker üreten fabrika bulunmaması halinde, firmaların ekonomiklik ilkelerine uygun olarak "toz şeker paketlemesi" ve "küp şeker imalatı" gerçekleştirmesinin mümkün olmayacağı gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır.

Şeker Kurumu denetim personeli tarafından Van merkez, Van/Başkale, Muş ve Ankara Gimat'ta bu kapsamda üretim/paketleme yapan firmaların kullandığı ve ürettiği şekerlerden numuneler alınarak sonuçları ilgili mercilere bildirilmiştir.

Şeker Kurumu; ülkemizin gelir kaybına uğramasının yanı sıra 4634 sayılı Şeker Kanunu ile tesis edilmeye çalışılan arz talep dengelerinin de bozulmasına neden olan kaçak şeker ile mücadele konusunda bir çalışma başlattığını 12/11/2007 tarihli yazıları ile 81 ilin Valilik ve Cumhuriyet Başsavcılıklarına bildirmiştir. Türkiye'nin değişik illerinden özellikle doğu illerinden olmak üzere Şeker Kurumu'na gönderilen numunelerin analiz ve değerlendirilmesi sonucu yasa dışı yollardan temin edildiği anlaşılan şekerler, numuneyi gönderen mercilere bildirilmektedir. Şeker Kurumu, yasal olmayan yollardan temin edildiği anlaşılan şekerleri paketleyerek veya küp şeker haline dönüştürerek pazarlayan firmaların üretim izni bakımından değerlendirilmesi için Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na bildirmekte ve Bakanlık tarafından da söz konusu firmaların üretim izni iptal edilmektedir.

Ayrıca, Şeker Kurumu; 12/05/2006 tarihli yazısı ile, 4634 sayılı Şeker Kanunu'na göre yurt içine arz edilemeyen ve kota kapsamı dışında temin edilen kayıt dışı ve/veya kaçak şekerin yurt içine arzının önlenmesini teminen, Şeker Kanunu kapsamındaki ürünlere üretim izni verilmeden önce Şeker Kurumu'nun görüşünün alınmasını talep etmiş ve bu talebe

istinaden Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, 25/05/2006 tarihinde tüm İl Müdürlüklerini Şeker Kanunu kapsamındaki ürünlere ait üretim izinleri işlemlerinin Şeker Kurumu'ndan gelecek görüşe göre yapılması konusunda talimatlandırmıştır.

Bu kapsamda Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından 2006 yılından itibaren 165 adet üretim izni talebi hakkında Şeker Kurumu'nun görüşü sorulmuş olup, Şeker Kurumu görüş sorulan başvuruların 131 adedine olumlu, 33 adedine olumsuz görüş vermiştir.

SORU 2) Doğu ve Güneydoğu'da kaç firma kesme şeker tesisine üretim izni almak için başvurmuştur? Bunların illere göre dağılımı nasıldır?

CEVAP 2) Şeker Kanunu kapsamındaki ürünlere üretim izni belgesi yetki devri kapsamında İl Müdürlüklerimizce düzenlenmektedir. Söz konusu ürünlerin başvuruları İl Müdürlüklerimize yapılmakta, İl Müdürlüklerimizce Şeker Kurumuna görüş sorulmakta ve olumlu görüş alınması halinde üretim izni belgesi düzenlenmektedir.

Konuyla ilgili olarak T.C. Şeker Kurumundan alınan cevabi görüş aşağıda verilmektedir.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı talimatı doğrultusunda 2006 yılından itibaren İl Tarım Müdürlükleri tarafından, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da, 41 firmanın kristal şeker paketlemesi/küp şeker üretimi için yapmış oldukları üretim izin başvurusu ile ilgili olarak, Şeker Kurumu'ndan görüş talep edilmiştir. Başvuruların il bazında dağılımları; Diyarbakır 2, Elazığ 3, Erzurum 5, Gaziantep 5, Hakkâri 6, Malatya 1, Mardin 5, Muş 3, Şırnak 4, Tunceli 1, Van 6 olmak üzere toplam 41 adet olup, Şeker Kurumu başvuruların 21 adedine olumlu, 20 adedine ise olumsuz görüş bildirmiştir.

SORU 3) Bu kaçakçılığın önlenmesi için diğer Bakanlık ve kamu kurumlarına uyarılarda bulundunuz mu?

CEVAP 3) Şeker kaçakçılığı ile ilgili işlemleri yürütmekte görevli kurum olan Şeker Kurumu ile koordineli olarak çalışılmaktadır. Ayrıca, Bakanlığımızca gıda maddelerinin ülkemize kaçak yollarla girişinin önlenmesi için, Gümrük Müsteşarlığı ve İçişleri Bakanlığından gerekli tedbirlerin alınması istenmiş olup, 81 ildeki Tarım İl Müdürlükleri'ne de bu tür ürünler ile ilgili denetimlerin sıklaştırılması ve gerekli yasal işlemlerin uygulanması hususunda talimat verilmiştir.

Konuyla ilgili olarak T.C. Şeker Kurumundan alınan cevabi görüş aşağıda verilmektedir.

Şeker Kurumu, yasa dışı yollardan temin edildiği anlaşılan şekerlerle ilgili bildirimleri, öncelikle 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 19 uncu maddesinde tanımlanan kaçakçılığı önleme, izleme ve araştırmakla görevli olan kamu kurumlarına yapmakta olup, üretim izni ile ilgili hususların değerlendirilmesi bakımından Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile sıkı bir işbirliği içinde çalışmalar yürütmektedir. Şeker Kurumu, ayrıca yasa dışı yollardan temin edilmiş şeker ticareti ile iştigal eden firmaların vergi, vb. mali konular bakımından değerlendirilmesini teminen Maliye Bakanlığı'na bildirimde bulunmaktadır.

Yasal olmayan yollardan şeker temin ettiği anlaşılan firmaların, temin ettikleri şekerin yurt dışı menşeli olması ve ithalat yolu ile de temin edilmemesine gerekçe olarak, söz konusu şekerlerin Gümrük Müsteşarlığı Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TASİŞ)'den satın alındığı iddialarına sığındıkları bilinmektedir. TASİŞ tarafından kaçak olduğu tespit edilen şekerlerden insan sağlığına uygun olanların Tasfiye Tüzüğü çerçevesinde

yurt içine satışının kaçak şekerle mücadeleyi zayıflatması üzerine, Şeker Kurumu ile TASİŞ arasında, TASİŞ tarafından pancar şekeri olmadığı tespit edilen şekerlerin yurt içine hiçbir surette arz edilmemesi hususunda mutabakat sağlanmıştır. Bu kapsamda Şeker Kurumu tarafından pancar şekeri olmadığı tespit edilen şekerler, TASİŞ tarafından 16/06/2008 tarihinden itibaren satış yoluyla ve/veya bedelsiz olarak yurt içine hiçbir surette arz edilmeyecektir.

SORU 4) Bu üretimi yapan fabrikalara ani denetimler yaparak, numune aldınız mı? Bu numunelerde kaçak ürün tespit ettiniz mi? Ettiyseniz bu fabrikalara ne gibi işlem ve yaptırımlar uyguladınız?

SORU 5) Bu kaçakçılığın ülkemiz tarımına olan zararını tespit ettiniz mi? Ettiyseniz zararın rakamsal büyüklüğü nedir?

CEVAP 4-5) Bakanlığımızca yapılan denetim ve kontroller sonucunda, ülkemize kaçak yollardan girdiği tespit edilen ürünler 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında değerlendirilerek TCK'nın ilgili maddeleri gereğince Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur. Söz konusu gıda maddelerine el konularak yedi emine bırakılmıştır.

Şeker kaçakçılığı ile ilgili olarak Şeker Kurumu aldığı numuneleri izotop analizi için TUBİTAK Marmara Araştırma Enstitüsüne göndermektedir. Analiz sonucu şekerin kaçak olduğu tespit edilirse Şeker Kurumundan gelen yazıya istinaden Bakanlığımızca bu firmalara ait üretim izni belgeleri iptal edilmektedir.

Ayrıca, Bakanlığımız ve Şeker Kurumunun üst düzey katılımı ile bir ortak akıl toplantısı gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantıda şeker paketleme işletmelerinin yoğunlukta olduğu iller başta olmak üzere ülkemiz genelinde bitkisel orijin tespiti ile kaçak şeker takibine yönelik bir denetim programı hazırlanmasına karar verilmiştir.